

**Pontot, vesszőt
nem ismerek,
de a szó
mind igaz**

CSIBI ISTVÁNNÉ SIKLÓDI
MÁRIKA ÖNÉLETÍRÁSA

háznál. Erre illik mondani: „Lakodalom, sokadalom, akkor nincsen beteg asszony.”

Másnap a szülők hálálkodnak, hogy hál' istennek elég szépen kaptak a fiatalok.

De szépek voltak az aratókalákák, Istenem! Szekeren vitettek a helyszínére, Bányabükki-be aratni. A sarlónkot a váslott főre való kendőnkbe facsartuk s fogtuk a kezünkben. A helyszínen a kendőt a fejünkre köttük. A sarlóval megkezdtük az aratást. Versenyeztünk, nehogy a jobb fogású aratóktól lemaradjunk szegyenünkre. Mindenki a kévéit maga után rakta le. Utánunk kötözők voltak. Férfiak kötöztek. Öt kévét egyberaktak. Úgy mondtuk, ötösök. Öt ötöst egy kalongyába raktak. Mikor végeztünk az aratóban, szekerekre ültünk. Haton fértünk el a legjobb lovas szekeren, és énekeltünk:

A ditrói nagyhegy alatt
Három kislány zabot arat...

Közbe belérikoltoztak: „Jaj hogy örvend a gazda, hogy lefogyott a zabja, de még jobban az asszony, nem kell többet arasson, ujjuju, ujjuju!”

Hazaértünk. Terített asztallal vártak. A tányérokon vendégpereg. Pálinkával teli üvegek. Becsinált leves, töltelékes káposzta volt a vacsora. Egy szál mozsikás mellett táncol-

tunk a csűrben. Elfelejtettük a fáradtságot, az egész napi munkát, amikor a mozsikás hűzgni kezdte a csárdást. Szép langyos nyári éjszakák voltak ilyenkor. Éppencsak elfogyott a zabaratás, kezdődött a kaszálás. A kaszálókaláka menete es ilyen volt, csak a férfiak kaszával, a fehérnépek gereblyével mentek a mezőre. A csűrben a tánc olyankor es megvolt.

Mi, asszonyok másfajta kalákákat es rendeztünk. Egymást kisegéltök a bajban, nagy munkában. Szapulókalákában mostunk régen. Abban az időben háziszótt vászonból volt az ágynemű, asztalnemű, fehérnemű. Először megdörzsöltük a gunyákat, aztán szapulókádba raktuk, melynek csapja volt. Hamuból lúgot főztünk a szapulóüstben. Ezt a lúgot háromszor lobogtattuk fel, aztán rea öntöttük a kádban lévő ruhákra. Egész éjjel úgy hagytuk, hogy érjen. Reggelre mosókat hívtunk. Nyolc asszonyt, de ha sok volt a ruha, még tizenötöt es hívtunk. A patakon deszkára térdeltünk, a sulyokkal sulykoltuk a ruhákat. A sitárban meleg vizet tartottunk a kezünknek, mert úgy meggémberedett a fagyos vízben, hogy alig éreztük némelykor. Minden asszony szapulókosárban hozta a szennyesét, es mosás után abba rakta a tisztát. A mosás végén abrosz nélküli, tisztára súrolt asztalra raktuk a tányérokot, es a háziasszony elnézést kért, mert nem terített abrosszal, mi-

vel azt es kimosta. Töltelékes káposztát ettünk. Négy személy evett egy tálból. A káposzta tetejére falatokra vágott káposztában főtt disznóhúst tettünk. Másodiknak tejbekását ettünk. Ittunk pálinkát, hogy kimenjen belőlünk a hideg.

A tilolókalákában már nemigen fáztunk. A kendert, a lent a napsütésben szárogattuk, és este lepedőkbe takartuk, hogy ne ereszkedjék meg. Markokot fogtunk belőle, és elébb vagdaló tilón, majd a vonón húzgáltuk. Szürkületkor kezdtünk a tiloláshoz, s a holdvilágnál tiloltunk. Énekszó mellett dolgoztunk. Amikor elvégeztük, szép, kiválogatott, hajában főtt pityókat ettünk hagymával, mellé kenyeret faltunk.

A legszebb kaláka mégis a fonókaláka és a tollúfosztó volt. Este guzsallyal, orsóvel mentünk fonni. Üres guzsalyunk volt, nem, mint máskor, ha fonni mentünk a fonóba. A háziasszony a jobb fonóknak szálát, pácot, a gyengébb fonóknak szöszöt és drugát, szőnyegbevalót adott fonni. A vékony szálból vékony vásznat szőttek, a pácból esment. A szöszből zsákokot, a drugából szőnyegbevalót szőttünk. Énekeltünk, tréfáltunk a fonókalákában. A leejtett orsót csókkal kellett kiváltani. Kaláccsal és vendégpereccel kínáltak, és két pohár pálinka járt mindenkinek.

A tollúfosztó kalákában a tollú az asztalon volt kiterítve, onnan edényekbe fosztottuk. Hogy ne üssön el az álmodás, egyfolytában énekeltünk. Jól emlékszem néhány tollúfosztóban hallott és tanolt énekre:

Ha kimegyek a ditrói vasútállomásra,
Jegyet váltok, felülök a harmadik osztályra,
Megkérem a kalauzot, vigyen, vigyen el
odáig,
Az én kedves kisangyalom rácsos kapujáig.

Ha elvégeztük a fosztást, jól megfőtt szemes törökbúzáat tettek elénk jól megcukrozva. Két személy evett egy tányérból. Sok helyt mozsi-kást fogadtak, és táncolhattunk ameddig csak bírtuk.

Nem úgy van most, mint volt régen,
Nem az a nap süt az égen,
Nem úgy illatoz a virág,
Kétszínűvé vált a világ.

Ezt es ott énekeltük volt. Az ének megszépítette az életünket. Nemcsak az ifjúságunkot, hanem most vénségemre es csak elé-elé áll álmatlan hajnalaimon az ének. A szavak állnak egymás mellé. Valahonnan a dallam es hozzásegődik. Magamnak énekelek, magam örömeire. Amíg élek, így teszek ezután es. Borszéken Annánál vagy Rózsínál, ha a háló-

helyemen pihenek, az eszemmel folyvást ott-hon vagyok a Halaságon. Péterékni es elme-gyek. Új házok van nekik es. Nálók úgy meg-dobbant a szívem, mikor arra gondoltam, hogy a sors mit űzhet az emberrel. Vélem. Mert tizenégy esztendő s koromban nem gondoltam volt, hogy ezen a helyen, ahova szolgálónak fogadtak meg, és rosszul bántak vélünk cselédekkel, egyszer emeletes házat épít Péter fiam. Innen futottam el hatvanhárom esztendővel ezelőtt a csitorgó, nagy télben. A Nagyközrez havas őserdején keresztül sem féltem, pedig csak a hárász kendőm volt, amivel bétakartam magam. Azzal öröztem megfagyástól a testemet. A Péter háza mellett van a Rózsié, és az Annáé a legújabb. Ez előtt a ház előtt 1979. április 14-én Péter lefényképezett, hogy lássanak a képen, ha már magam nem leszek. De én esment hazavágytam a Halaságra az új házból es. Bárhol vagyok, az az ének jut eszembe, azokat a szavakat tartom szívemben még, ha ki nem es mondom:

Nincsen nekem maradásom
 Sehol a világon,
 Akármilyen jól megy dolgom,
 Mindig haza vágyom.

Nem tudom, mennyit élek. Azt sem, hogy bár a Nyíressarokig még egyszer ki tudok-é menni. De hozám jön a patak vize, előttem önti

magát a csorgó. A Tászokról hallom az állatok bőgését. Az erdő es engem őröz a viharban. Olvasok, másolom az írók mondásait, verseit. Elmondom az emlékeimet, az életemet én es, hátha tanol ebből es valaki. Mert én mán csak azt hagyhatom hátra: minden ember saját maga építi meg a jó hírnevét. Azt senki más nem tudja se fölemelni, se lealázni. Az ember maga hordja az alkotását. Így aztán csak az ember alkotása marad meg még a havason es, ahol a szél, a hó, a fagy küzd az ember alkotásával.